

PSIXOLOGIK XIZMATLARNI TASHKIL ETISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Ikromov Oybek Ibragimovich

Navoiy davlat universiteti

Pedagogika kafedrası p.f.b.f.d.(PhD), v.b.dotsent

Bozorova Maxfuza Baxtiyor qizi

Psixologiya (masofaviy) ta'lim yo'nalishi

1-kurs talabasi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada ta'lim muassasalari va tashkilotlarda psixologik xizmatni samarali tashkil etishning zamonaviy va innovatsion yondashuvlari tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar, integrativ model, profilaktik va preventiv dasturlar, kognitiv-bihevioral metodlar, pozitiv psixologiya hamda multidisiplinar hamkorlik asosidagi xizmat ko'rsatish mexanizmlari ilmiy asosda yoritiladi. Psixologik xizmatni modernizatsiya qilishning nazariy va amaliy jihatlari ko'rsatib beriladi.*

Kalit so'zlar: *psixologik xizmat, innovatsiya, raqamli psixologiya, integrativ model, profilaktika, kognitiv-bihevioral terapiya, pozitiv psixologiya.*

Аннотация: *В данной статье анализируются современные и инновационные подходы к эффективной организации психологической службы в образовательных учреждениях и организациях. Научно обосновываются механизмы оказания психологической помощи на основе цифровых технологий, интегративной модели, профилактических и превентивных программ, когнитивно-поведенческих методов, позитивной психологии, а также междисциплинарного сотрудничества. Раскрываются теоретические и практические аспекты модернизации психологической службы.*

Ключевые слова: *психологическая служба, инновации, цифровая психология, интегративная модель, профилактика, когнитивно-поведенческая терапия, позитивная психология.*

Abstract: *This article analyzes modern and innovative approaches to the effective organization of psychological services in educational institutions and organizations. The mechanisms of psychological support based on digital technologies, an integrative model, preventive and prophylactic programs, cognitive-behavioral methods, positive psychology, and multidisciplinary collaboration are scientifically substantiated. The theoretical and practical aspects of modernizing psychological services are highlighted.*

Keywords: *psychological service, innovation, digital psychology, integrative model, prevention, cognitive-behavioral therapy, positive psychology.*

Kirish

Zamonaviy jamiyatda psixologik xizmatga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda. Ta'lim tizimi, ishlab chiqarish korxonalari, sog'liqni saqlash va davlat boshqaruvi sohalarida psixologik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb masalaga aylangan. Globallashuv, axborot oqimining ortishi va ijtimoiy stress omillari psixologik xizmatni innovatsion asosda tashkil etishni talab qiladi.

Psixologik xizmatni an'anaviy maslahat berish kompleks, texnologik va integrativ tizimga aylantirish bugungi kunning asosiy vazifalaridan biridir.

Psixologik xizmat tushunchasi va uning zamonaviy modeli

Psixologik xizmat — bu shaxsning ruhiy salomatligini saqlash, rivojlantirish va muammolarini hal etishga qaratilgan tizimli faoliyatdir. Zamonaviy model quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi:

- Diagnostika
- Konsultatsiya
- Psixokorreksiya
- Profilaktika
- Psixologik ma'rifat

Bugungi kunda biopsixososial yondashuv keng qo'llanilmoqda. Bu model insonni biologik, psixologik va ijtimoiy omillar birligida o'rganadi.

Raqamli psixologik xizmat (Digital Psychology)

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi psixologik xizmatni raqamlashtirish imkonini berdi. Onlayn konsultatsiya, mobil ilovalar, psixologik testlarning elektron platformalari keng qo'llanilmoqda.

Masalan, kognitiv-bihevioral yondashuv asosida ishlab chiqilgan zamonaviy terapiya modellari Aaron T. Beck tomonidan taklif etilgan nazariyaga tayanadi.

Raqamli xizmatning afzalliklari:

- Masofadan turib yordam ko'rsatish
- Maxfiylikni ta'minlash
- Tezkor monitoring
- Katta ma'lumotlar (Big Data) tahlili

Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi chat-botlar dastlabki psixologik yordam ko'rsatishda qo'llanilmoqda.

Integrativ va multidisiplinar yondashuv

Innovatsion psixologik xizmat turli fanlar integratsiyasiga asoslanadi:

- Pedagogika
- Sotsiologiya
- Tibbiyot
- Neyrobiologiya

Masalan, gumanistik yondashuv asoschisi Carl Rogers shaxsga yo'naltirilgan terapiya modelini ishlab chiqqan. Ushbu model ta'lim muassasalarida individual maslahat jarayonida samarali qo'llaniladi.

Multidisciplinar jamoa (psixolog, pedagog, shifokor, ijtimoiy xodim) hamkorligi xizmat samaradorligini oshiradi.

Preventiv va profilaktik dasturlar

Innovatsion psixologik xizmat faqat muammoni hal qilish bilan cheklanmaydi, balki uning oldini olishga qaratiladi.

Profilaktik ishlar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Stressni boshqarish treninglari
- Emotsional intellektni rivojlantirish
- Konfliktologiya mashg'ulotlari
- Moslashuv dasturlari

Pozitiv psixologiya asoschisi M.Seligman shaxsning kuchli tomonlarini rivojlantirish orqali ruhiy barqarorlikni mustahkamlash g'oyasini ilgari surgan.

Kompetensiyaga asoslangan yondashuv

Zamonaviy psixologik xizmat mutaxassisning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishni talab qiladi:

- Diagnostik kompetensiya
- Kommunikativ kompetensiya
- Texnologik savodxonlik
- Etik mas'uliyat

Innovatsion yondashuv psixologlarni doimiy ravishda malaka oshirish va ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etishni nazarda tutadi.

Psixologik xizmatni boshqarishda innovatsion mexanizmlar

Tashkiliy jihatdan quyidagi mexanizmlar samarali hisoblanadi:

- 1.Elektron monitoring tizimi
- 2.Individual rivojlanish kartalari
- 3.Psixologik xavf guruhlarini aniqlash algoritmlari
- 4.KPI (Key Performance Indicator) asosida baholash

Ma'lumotlarni statistik tahlil qilish xizmat samaradorligini oshiradi.

Amaliy model (OTM misolida)

Oliy ta'lim muassasasida psixologik xizmatni innovatsion model asosida tashkil etish quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- 1.Psixologik ehtiyojlarni diagnostika qilish
- 2.Raqamli platforma yaratish
- 3.Individual va guruhli treninglar
- 4.Onlayn maslahat xizmati

5. Monitoring va tahlil

Bu model talabalarning akademik muvaffaqiyati va ruhiy barqarorligini oshirishga xizmat qiladi.

Tahlil va muhokama

Innovatsion yondashuvlar an'anaviy modelga nisbatan quyidagi ustunliklarga ega:

An'anaviy model	Innovatsion model
Reaktiv	Preventiv
Qog'oz shaklida	Raqamli platforma
Individual ish	Integrativ tizim
Lokal	Masofaviy va global

Shu bilan birga, maxfiylikni ta'minlash va etik me'yorlarga rioya qilish muhim shart hisoblanadi.

Xulosa

Psixologik xizmatni tashkil qilishga innovatsion yondashuvlar zamonaviy jamiyat ehtiyojlaridan kelib chiqadi. Raqamli texnologiyalar, integrativ model, preventiv dasturlar va kompetensiyaga asoslangan boshqaruv tizimi xizmat samaradorligini oshiradi. OTM sharoitida innovatsion psixologik xizmat talabalarning ruhiy salomatligini mustahkamlash, moslashuv jarayonini yengillashtirish va shaxsiy rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

Kelgusida psixologik xizmatni sun'iy intellekt, neyropsixologik monitoring va adaptiv platformalar asosida yanada rivojlantirish istiqbolli yo'nalish hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Usmonova D. (2025). O'qituvchilarga ko'rsatiladigan psixologik xizmatning ilmiy asoslari. Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(9).

2. Ibodova N.Q. (2024). Psixologik xizmat ko'rsatishning dolzarb masalalari. Tadqiqotlar.UZ, 45(1), 27–30.

3. Usmonaliyev J.B. & Jo'raxolov X.A. (2024). Psixologik ma'lumotlarni qayta ishlashda innovatsion va axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanishning o'ziga xosligi va ahamiyati. Psixologiya va sotsiologiya ilmiy jurnali.

4. Pardaboyeva M. & Komiljonova S. (2024). Psixologik xizmat asoslari. Bulletin of Pedagogics of New Uzbekistan, 2(9), 36–39.

5. Psixologiya ilmiy jurnal (2025). Ta'lim muassasalarida psixologik xizmatlar tizimini takomillashtirish va innovatsion yondashuvlar. PSIXOLOGIYA, №1.

6. Rakhmanova D.R. (2025). Analysis of the organization of psychological services in Central Asian universities: Results of an expert survey. American Journal of Social Sciences and Humanity Research, Vol. 05(01), 26–29.

7.Pavlova O.S. & Chibisova M.Y. (2025). Multicultural counseling in modern Russia: problems and prospects. Counseling Psychology and Psychotherapy, 33(3), 64–80. (MDH kontekstida)

